

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Karczub Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Forrai Judit ügyvéd által képviselt alperes ellen elmaradt munkabér, nem vagyoni kártérítés és egyéb iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 11.M.4225/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.635.122/2009/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2011. május 11. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.635.122/2009/4. számú ítélete azon rendelkezését, mellyel a nem vagyoni kártérítés összegét 600.000 /hatszázezer/ forintra leszállította, hatályon kívül helyezi, és ebben a körben a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 11.M.4225/2007/32. számú ítéletét helybenhagyja.

Azon rendelkezését, mellyel az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében megváltoztatta és a rendes felmondás tekintetében a felperes keresetét elutasította, hatályában fenntartja, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 100.000 /egyszázezer/ forint és 25.000 /huszonötezer/ forint ÁFA felülvizsgálati eljárási rész költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes 1993. március 1-től állt az alperessel munkaviszonyban, főtitkár munkakörben. 2006. június 14-én kelt munkavállalói rendes felmondással - a munkaszerződésben vállalt kötelezettségek munkáltató által történt megszegése miatt - hat hónapos felmondási idővel 2006. december 15-el megszüntette a munkaviszonyát, majd a felmondási idő alatt 2006. augusztus 21-én az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja alapján rendkívüli felmondással élt.

Keresetében a rendes felmondásához és a rendkívüli felmondásához fűződő jogkövetkezmények, valamint 2 millió forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére és a személyiségi jogsértés egyéb jogkövetkezményeiben kérte marasztalni az alperest.

Az alperes viszontkeresetében kártérítés megfizetésére kérte a felperest kötelezni.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 11.M.4225/2007/32. számú ítéletével kötelezte az alperest /a felperes rendes felmondásához kapcsolódóan/ 7.442.625 forint elmaradt munkabér és átlagkereset, 19.570.584 forint végkielégítés és ezen összegek után 2006. augusztus 7-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata, /a rendkívüli felmondásával összefüggésben/ 4.892.646 forint felmentési időre járó átlagkereset, 19.570.584 forint végkielégítés és ezen összegeknek 2006. augusztus 21-től kifizetésig járó törvényes kamata, valamint 1.000.0000 forint nem vagyoni kártérítés és annak 2007. július 30-tól kifizetésig járó törvényes kamata megfizetésére. Rendelkezett továbbá arról, hogy az alperes a 2007. május 18-án kelt beszámolója 6. oldalán található azon fordulatot törölje, miszerint "az előző főtitkár tevékenységéből fakadóan szinte teljes vagyonát elvesztette", illetve az ítélet jogerőre emelkedését követő első közgyűlésén a rendelkező rész szerinti nyilatkozatot közölje. Ezt meghaladóan a munkaügyi bíróság a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította.

A felülvizsgálati eljárás szempontjából irányadó tényállás szerint az 1993. március 1-jén kelt vezetői munkaszerződésben a felek a Munka Törvénykönyve rendelkezéseitől a munkavállalóra kedvezőbb feltételeket megállapítva eltértek. A 3.1/c. pontjában kikötötték, miszerint megszüntethető a munkaviszony a munkavállaló részéről történő felmondással, ha a munkáltató e munkaszerződésben vállalt kötelezettségeit nem teljesíti, ebben az esetben a felmondási idő hat hónap. Rendelkeztek a 3.2. pontban arról is, hogy a munkavállaló a 3.1.a., c. és d. pontjai szerinti munkaviszony megszüntetése esetén végkielégítésre jogosult. A végkielégítés összege 12 havi átlagkeresetének felel meg.

A felperes 2006. június 14-én rendes felmondással élt. Ennek indokául azt közölte, hogy a munkáltató 2006. május és június hónap folyamán megszegte a tisztességes és jóhiszemű joggyakorlás Mt. 3. § (1) bekezdésében foglalt követelményét. Munkaköre kiüresítésére, tevékenysége ellehetetlenítésére, személye lejáratására, alapszabályból származó képviseleti joga negligálására törekedett, megsértve az Mt. 102. § (3) bekezdésének a) pontját. A munkáltató munkaköre kiüresítéséről szóló közgyűlési határozatával megszegte a munkaszerződés 2.2. pontját.

Az alperes 2006. július 28-án kelt levelében tudomásul vette a felperes rendes felmondását. Közölte egyben, hogy az őt megillető időarányos, illetve korábbi évről felhalmozott szabadságát 2006. augusztus 7-től 2006. december 15-ig terjedő időszakban kiadja. A felperes utolsó munkában töltött napja 2006. augusztus 7.

A felperes 2006. augusztus 19-én kelt és augusztus 21-én közölt - felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képező - az eljárás bíróságok által jogszerűnek minősített rendkívüli felmondással az alperes különböző, azonnali hatályú munkaviszony megszüntetését megalapozó kötelezettségszegésére - többek között - a bérfizetési kötelezettsége elmulasztására hivatkozott.

A felperes a nem vagyoni kártérítés iránti igényét két körülményre alapította. Egyrészt arra, hogy Börzsönyi Krisztina, aki az alperes munkavállalója és a felperes titkárnője volt, munkaügyi pert kezdeményezett az alperessel szemben jogellenes munkaviszony megszüntetés megállapítása iránt, hivatkozva arra, hogy munkaviszonya megszüntetésének valódi oka az volt, hogy a felperes vele magánéleti viszonyba akart kerülni, őt szexuálisan zaklatta. Felperes előadása szerint B. K. keresetét és annak tartalmát magával a közgyűléssel, a munkáltató pernyertességét viszont csak az őt fős elnökséggel közölték, így őt negatív színben tüntették fel és negatív megítélését ez nagymértékben eredményezte. Másrészt a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes 2006. évi pénzügyi beszámolója arra vonatkozóan tartalmazott megállapítást, miszerint az előző főtitkár /felperes/ tevékenységéből adódóan az alperes szinte a teljes vagyonát elvesztette. Arra is hivatkozott, hogy ez a megállapítás nem felel meg a valóságnak és személyére nézve jogsértő és hátrányos.

A munkaügyi bíróság jogi álláspontja az volt, hogy a felperest megilleti a hatályosult rendes felmondása és a jogszerű rendkívüli felmondása szerinti jogkövetkezmények is.

Az alperes a 2006. július 28-án kelt levele tanúsága szerint a felperes rendes felmondását nem vitatta, azt tudomásul vette, azzal szemben keresettel nem élt, így azt az abban foglaltak külön vizsgálata nélkül a munkaügyi bíróság szerint irányadónak kellett tekinteni. Következésképp a felperest a rendes felmondása kapcsán megilleti a munkaszerződés szerinti juttatások, 12 havi végkielégítés, augusztus 7-ig munkabére, augusztus 8-tól december 15-ig pedig felmentési időre járó átlagkeresete.

A munkaügyi bíróság a 2006. augusztus 19-én kelt munkavállalói rendkívüli felmondás indokait vizsgálva megállapította annak jogszerűségét. E körben azt értékelte, hogy az alperes a július havi munkabérét a felperesnek csak jelentős késedelemmel fizette meg, ez pedig önmagában olyan súlyos kötelezettségszegés, amely

megalapozza a felperes Mt. 96. § (7) bekezdése iránti igényét, így a felperest a munkaügyi bíróság szerint hathavi felmondási idő figyelembevételével további három hónap felmentési időre járó átlagkeresete és 12 havi átlagkeresetnek megfelelő végkielégítés illeti meg.

A munkaügyi bíróság bizonyítottanak találta a felperes személyiségi jogsérelmét, és a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét az értékelte körülményeket részletesen indokolva 1.000.000 forint összegben találta megalapozottnak. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását és viszontkeresete szerinti marasztalását kérte.

A másodfokú eljárásnak - a felperes fellebbezése hiányában - már nem képezte tárgyát a felperes keresetét elutasító rész.

A Fővárosi Bíróság 55.Mf.635.122/2009/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatta, és a rendes felmondás tekintetében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 2006. augusztus 1-től augusztus 21-ig terjedően elmaradt munkabér címén 1.033.260 forintot és ennek 2006. augusztus 12-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatát. A nem vagyoni kártérítés összegét 600.000 forintra leszállította, nem érintve a kamatokat. Az elsőfokú perköltség összegét mérsékelte és az alperest mentesítette az eljárási illeték megfizetése alól. Egyebekben /a jogszerű munkavállalói rendkívüli felmondáshoz kapcsolódóan három havi felmentési időre járó átlagkeresetben, 12 havi végkielégítésben alperest marasztaló és alperes viszontkeresetét elutasító részében/ az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában megállapította, miszerint a felperes alperesnél fennállt munkaviszonya 2006. augusztus 21-én közölt rendkívüli felmondásával szűnt meg. Utalt a bírói gyakorlatra, mely szerint rendes felmondás felmondási ideje alatt - miután a munkavállaló munkaviszonya még nem szűnt meg - rendkívüli felmondás közölhető. Ilyen esetben pedig a munkaviszony az azt azonnali hatállyal megszüntető rendkívüli felmondással szűnik meg, ennél fogva a rendes felmondást tartalmazó jognyilatkozathoz már nem fűződik munkaviszonyt megszüntető hatás. Ezért a másodfokú bíróság a felperes rendes felmondásához fűződő jogkövetkezmények iránt benyújtott keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság részben megalapozottnak találta az alperes fellebbezését a nem vagyoni kártérítés tekintetében, mert annak a

munkaügyi bíróság által megállapított összege szerinte eltűlzott.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak "megváltoztatását", és a munkaügyi bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A felperes sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság megváltoztatta a felek munkaszerződésének megfelelő jogszerű elsőfokú ítéletet és mentesítette az alperest a felperes részére a 2006. június 14-én kelt rendes felmondása alapján megillető járandóságok megfizetése alól. Érvelése szerint téves a jogerős ítéletnek az az álláspontja, mely szerint csak a rendkívüli felmondáshoz fűződik munkaviszonyt megszüntető hatás, ezért járandóság csak a rendkívüli felmondás után illeti meg.

A felperes arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság által felhívott eseti döntések irrelevánsak a felülvizsgálati kérelemmel érintett jogkérdés elbírálása szempontjából, mert az nem vitatott, hogy felmondási idő alatt is lehet rendkívüli felmondással élni, amely egyébként nem tekinthető a rendes felmondás jogellenes visszavonásának, és ez esetben a rendkívüli felmondás szünteti meg a munkaviszonyt. A perbeli esetben azonban a felperes a munkaviszonya jogellenes egyoldalú módosítása és más jogsértések miatt először a munkaviszonyát rendes felmondással megszüntette, majd miután az alperes nem teljesítette a járandóságok megfizetésének kötelezettségét, a felmondási idő alatt rendkívüli felmondással is élt. Mindkét jognyilatkozatot írásba foglalta, szabályszerűen kézbesítette az alperes részére, így mindkét jognyilatkozat hatályosult, azokhoz szerinte külön-külön jogkövetkezmények fűződnek a Ptk. 199. §-a alapján. Perdöntő körülmény, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a 2006. július 28-án tett nyilatkozatával a felmondási időre felmentette a munkavégzés alól és úgy rendelkezett, hogy az utolsó munkában töltött napja 2006. augusztus 7-e legyen. A jognyilatkozat megtételére a munkáltatót sem jogszabály, sem a munkaszerződés nem kötelezte. A munkáltatói jogkör gyakorlójának egyoldalú jognyilatkozata alapján azonban a munkáltatói kötelezettségek teljesítése, a munkaszerződés szerinti járandóságok kifizetése és az igazolások kiadásának kötelezettsége 2006. augusztus 7-én esedékessé vált az Mt. 97. § (2) bekezdése alapján.

A felülvizsgálati kérelem szerint nem vitatott, hogy végül a rendkívüli felmondás szüntette meg a munkaviszonyt, amely azonban nem befolyásolja az alperesnek a rendes felmondás alapján beállt fizetési kötelezettségét, mert a rendkívüli felmondás augusztus 21-ei közlésekor e kötelezettség teljesítése - kizárólag az alperes egyoldalú rendelkezése alapján - esedékessé vált és a rendkívüli felmondás benyújtása az alperesnek a rendes felmondásból eredő fizetési kötelezettségére nem hathatott ki.

A felperes sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság ítélete indokolásában írt "balesetkori értékviszonyok" alapján a megítélt nem vagyoni kártérítés mértékét 1.000.000 forintról 600.000 forintra leszállította. Ez a hivatkozás a felülvizsgálati érvelés szerint alaptalan és a másodfokú bíróság e körben nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének.

A felperes hivatkozása szerint a jogsértés súlyához képest, mivel az alperes egy egész szakma vezetői körében két súlyos megítélés alá eső hamis állítást híresztelt róla, az 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés nem volt eltúlzott, különösen arra tekintettel, hogy az egyhavi átlagkeresete másfél millió forint volt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásnak egyfelől az képezte tárgyát, hogy a felperesnek jár-e a munkavállalói jogszerű rendkívüli felmondás jogkövetkezményeként jogerősen megítélt - munkaszerződésben foglaltak szerinti mértékű - 12 havi végkielégítés, valamint három havi felmentési időre járó átlagkereset jogcímű juttatáson túl a munkavállalói rendkívüli felmondást időben megelőző munkavállalói rendes felmondás alapján a munkaszerződés szerint további 12 havi végkielégítés és hathavi felmondási idő.

A felülvizsgálati eljárás tárgyát képezte továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem vitatott tényállású, személyhez fűződő jogsértés folytán a károsult felperest a hátrányok elviseléséért megközelítőleg milyen összegű kompenzáció illeti meg a munkaügyi bíróság által megállapított - felperes által fellebbezéssel nem támadott - 1.000.000 forint keretei között.

1. A jogerős ítélet helyesen alkalmazta a kialakult bírói gyakorlatot, mely szerint a rendes felmondás felmondási ideje alatt rendkívüli felmondás közölhető, és ez esetben a munkaviszony azonnali hatállyal a rendkívüli felmondással szűnik meg. A felperes a felülvizsgálati kérelmében maga sem vitatta, miszerint az alperessel fennálló munkaviszonya 2006. augusztus 21-én közölt rendkívüli felmondása folytán ezen a napon szűnt meg.

A perbeli tényállás mellett is helytálló és jogszerű a jogerős ítélet megállapítása, mely szerint a felmondási idő alatt közölt rendkívüli felmondás esetén a rendes felmondást tartalmazó

jognyilatkozathoz már nem fűződik munkaviszonyt megszüntető hatás. Ebből következően a másik fél /a rendes felmondás címzettje/ által a rendes felmondásra megtett jognyilatkozatra sem alapítható megalapozottan igény.

Valamely munkaviszonyt ugyanis joghatályosan csupán egyféle - az Mt. 87. § (1) bekezdésében szabályozott - módon lehet megszüntetni. A munkaviszony megszüntetés módjaira vonatkozó rendelkezésektől az Mt. 87. § (3) bekezdése értelmében érvényesen eltérni nem lehet. A perbeli esetben a munkaviszony így az Mt. 87. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendkívüli felmondással került megszüntetésre.

Az előbbiekből következően ugyanazon munkaviszony megszüntetéséhez kapcsolódó ugyanazon járandóságok /felmondási időre járó átlagkereset és végkielégítés/ sem követelhetők különböző munkaviszony megszüntetési módokra alapítva többszörösen. A felperest adott esetben a jogszerű rendkívüli felmondásához kapcsolódóan az Mt. 96. § (7) bekezdése értelmében a munkáltató rendes felmondása esetén járó átlagkereset és végkielégítés illeti meg. Ezért téves a jogalapot illetően az a felülvizsgálati érvelés, mely szerint a munkáltatói jogkörgyakorló egyoldalú nyilatkozatával kötelezettséget vállalt a munkavállalói rendes felmondás jogkövetkezményei megfizetésére, amely a rendkívüli felmondás közlésének időpontjában már esedékessé vált. Ennek azért nincs jelentősége, mert a jognyilatkozatát az alperes még abban a konkrét tudatban tette meg, hogy a felperesi munkaviszony a 2006. június 14-én közölt rendes felmondása folytán szűnik meg. Minthogy a munkaviszony végül is nem a munkaszerződés 3.1/c. pontja alapján került megszüntetésre /hanem munkavállalói rendkívüli felmondással/, e munkaviszony megszüntetés esetére a munkaszerződésben előírt juttatásokra sem lehet a felperes jogosult. A rendkívüli felmondása ugyanis a munkavállalói rendes felmondását és az alapján megtett alperesi jognyilatkozatot felülírta.

2. Megalapozottnak találta a Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor a felperes felülvizsgálati kérelmét a nem vagyoni kártérítés mértéke tekintetében.

A jogerős ítélet ugyanis a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat sértve nem adta részletes és meggyőző indokát, hogy mely körülményeket mérlegelve találta eltúlzottnak a munkaügyi bíróság által a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegeléssel, valamint a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelő indokolással felperes részére megállapított 1.000.000 forint összeget. Ezen összeg 600.000 forintra való leszállításának nyilvánvalóan téves és nem elfogadható indoka egymagában a "balesetkori értékviszonyok"-ra utalás.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet azon rendelkezését, mellyel a nem vagyoni kártérítés összegét 600.000 forintba leszállította a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a körben a munkaügyi bíróság érdemben helytálló ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet azon rendelkezését, mellyel az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében megváltoztatta és a rendes felmondás tekintetében a felperes keresetét elutasította - jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Ezt meghaladóan /alperes marasztalását és viszontkeresete elutasítását helybenhagyó/ jogerős ítéleti rendelkezést - felülvizsgálati kérelem hiányában nem érintette.

A felülvizsgálati eljárásban a felperes nagyobb részt pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárási részköltség fizetésére köteles az alperes részére, míg a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2011. május 11.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő